

Velkommen til

Early intervention for børn på et førsprogligt udviklingsniveau

ALF konferencen, 24. – 25. marts 2025

Nordisk arbejdsgruppe - Early Intervention

Irene Johansson
*Professor i fonetik
og specialpædagogik
Sverige*

Stine Tryk
*vejleder og
underviser i
Karlstadmodellen
Danmark*

Linda Ravn Sørensen
*vejleder og underviser i
Karlstadmodellen
Danmark*

Jeanette Persson
*vejleder og underviser
i Karlstadmodellen
Sverige*

International Association of the Karlstadmodel

Sommerskoler

Vejlederuddannelse i Karlstadmodellen

Kurser om Karlstadmodellen

Nordisk konference

Arbejdsgrupper

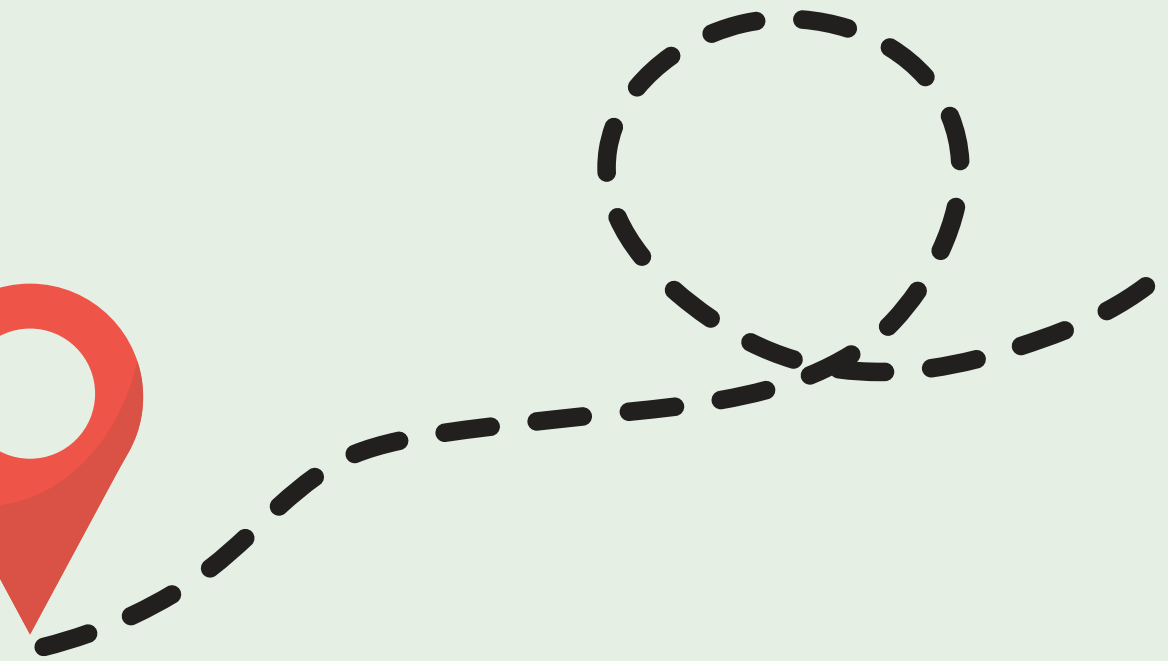
Efteruddannelse af Karlstadvejledere

Programmet i dag

Karlstadmodellen og de 5 pædagogiske principper

Baggrunden for Early Intervention med Karlstadmodellen

Kaffepause

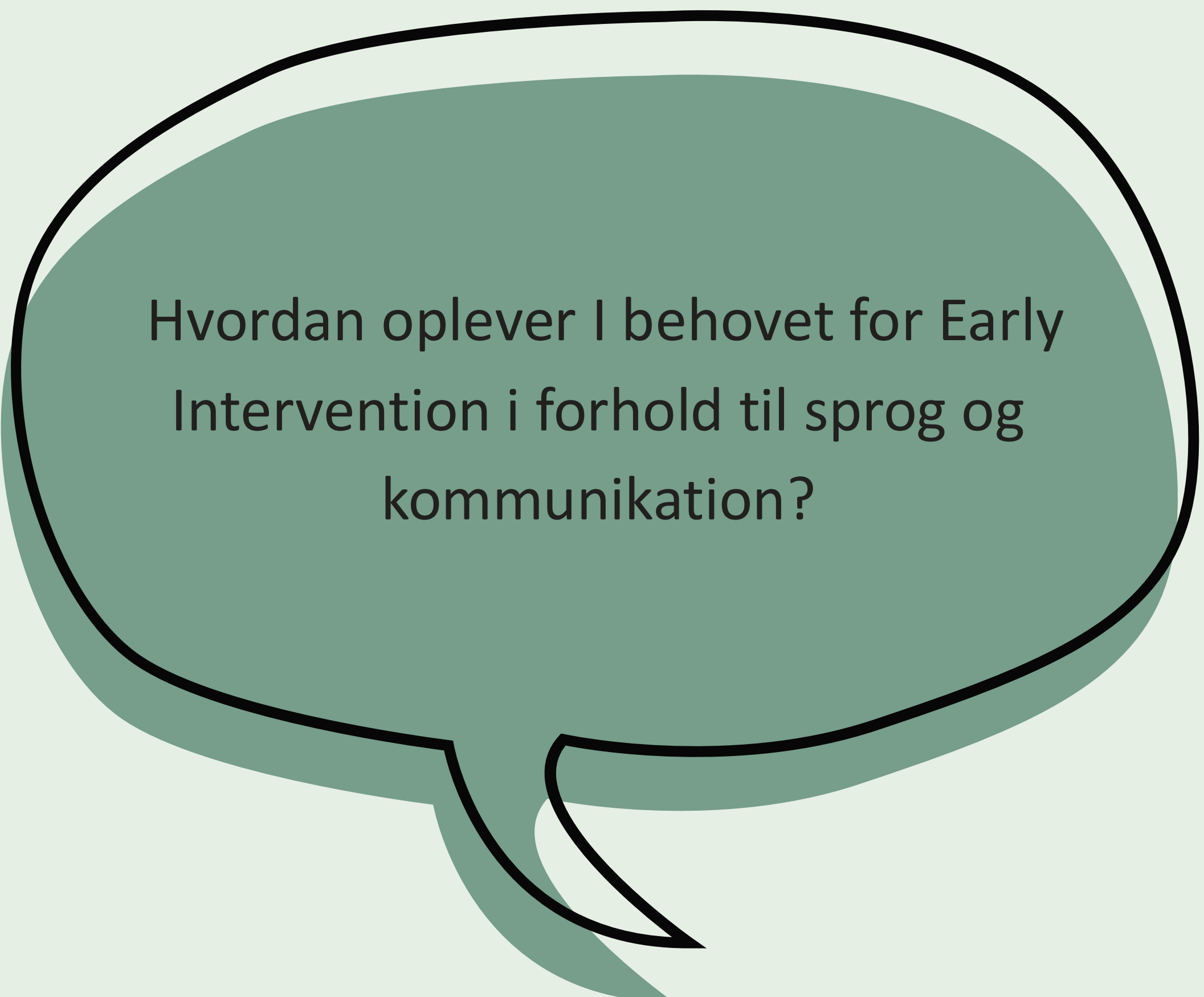
Early intervention - hvad kan man gøre?

Gode historier

Opsamling og tak for i dag

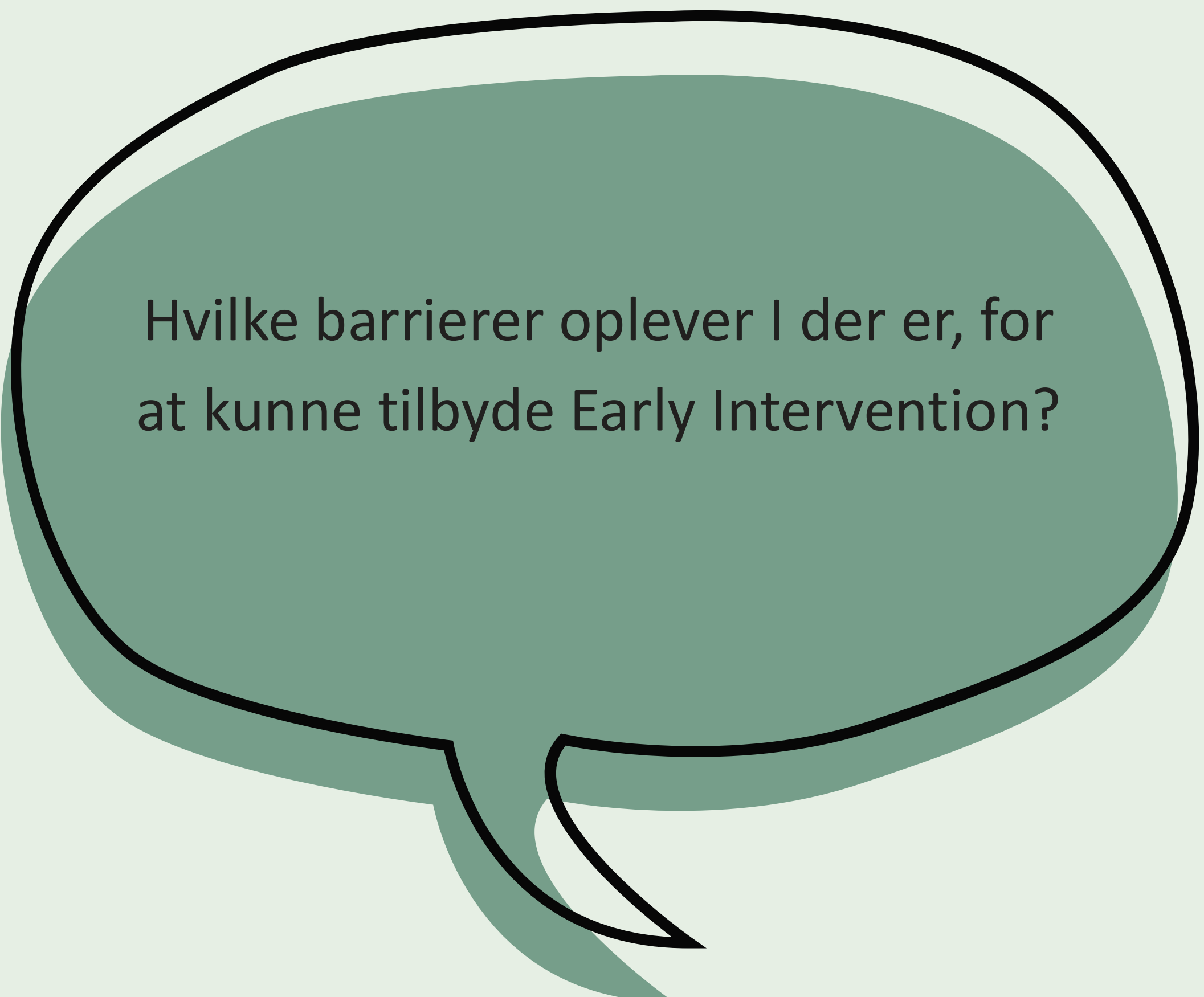

Tal sammen med din sidemakker om ...

Hvordan oplever I behovet for Early
Intervention i forhold til sprog og
kommunikation?

Tal sammen med din sidemakker om ...

Hvilke barrierer oplever I der er, for
at kunne tilbyde Early Intervention?

Karlstadmodellens værdigrundlag og pædagogiske principper

Jeanette Persson, indehaver af Språkom

En pædagogisk model inden for rammerne af den humanistiske pædagogik

Frihed

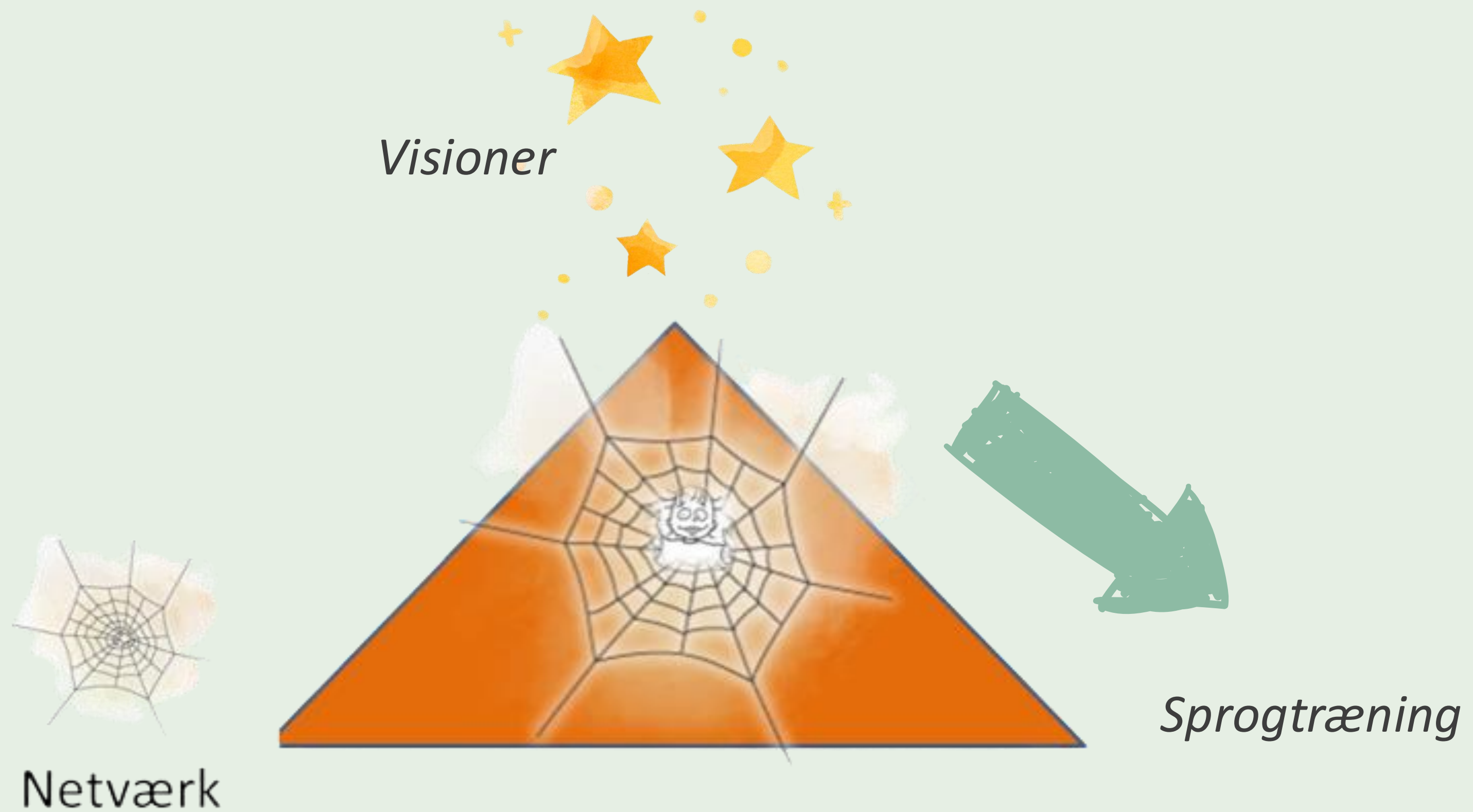
Værdighed

Ikraftsættelse

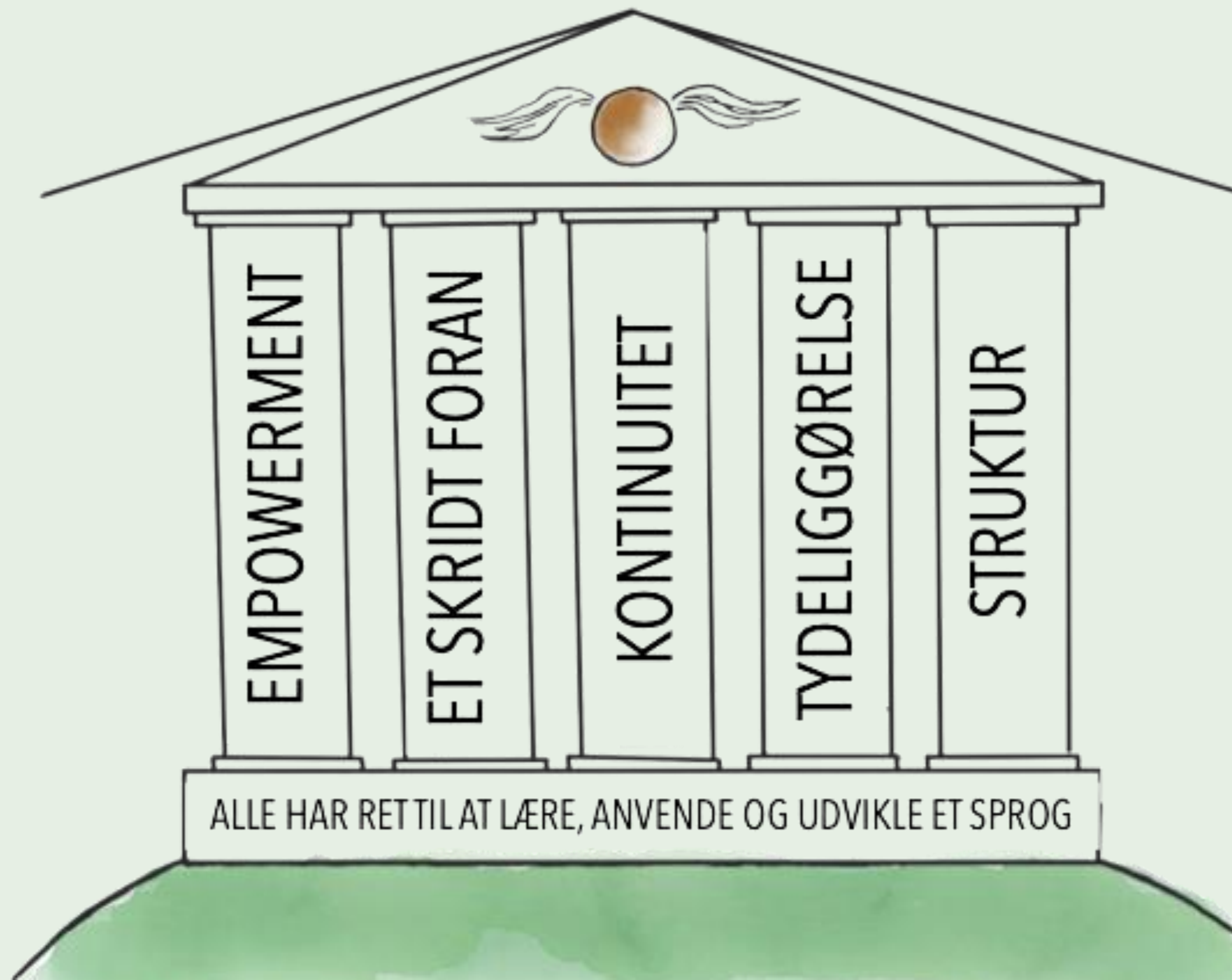

*Karlstadmodellen er blevet
udviklet siden 1970'erne af
Irene Johansson, professor i
specialpædagogik ved Karlstad
Universitetet*

Karlstadmodellen består af tre elementer

Værdigrundlaget i Karlstadmodellen

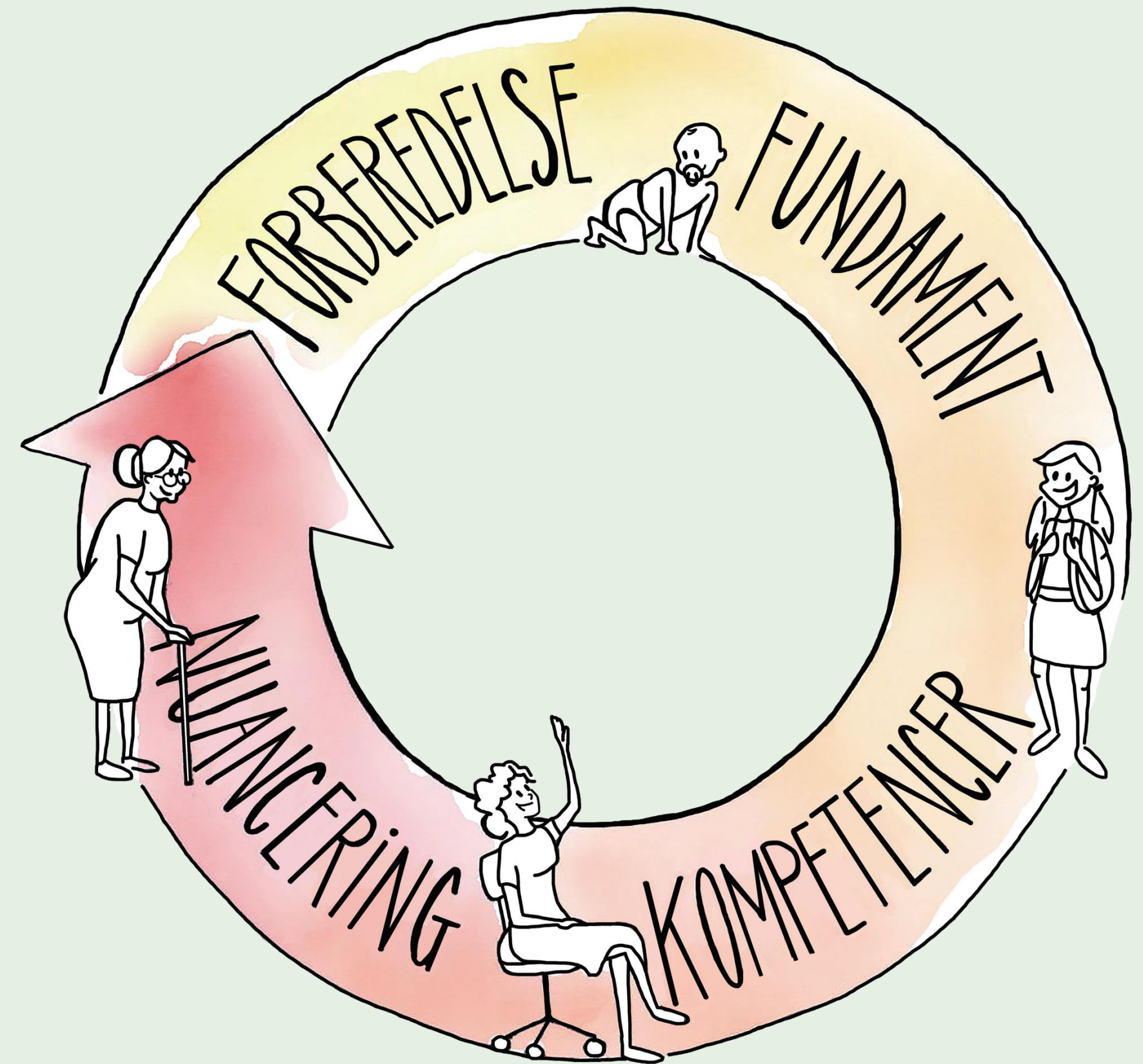
***Alle har ret til at lære, anvende
og udvikle sprog.***

*For at fremme et godt liv for den enkelte
med respekt, delagtighed og ligeværd og
et mere humant og demokratisk samfund
for os alle.*

Vi sprogtræner alle

- hele livet
- på forskellige niveauer
- på forskellige måder

Nogle har behov for ekstra støtte på sin sprogrejse

Sprogets dele

mål - metodik - materiale

*Det er aldrig for tidligt og
aldrig for sent at starte
sprogtræning*

Det ene er en forberedelse til det næste

LS

Karlstadmodellen

- en familiecentreret model

Familien udgør barnets vigtigste kontinuitet

*Familien afgør behovet
for sprogtræning*

*Familiens behov for
støtte styrer ekspertens
indsat*

*Eksperten er nødvendig
og vigtig med sin viden,
men på familiens vilkår*

*Familien træffer de
endelige beslutninger*

Netværk

Samarbejde mellem vigtige personer i barnets miljø skaber sammenhæng og gør sprogtræningen mere effektiv

Alle bidrager med deres kompetencer i forskellige roller

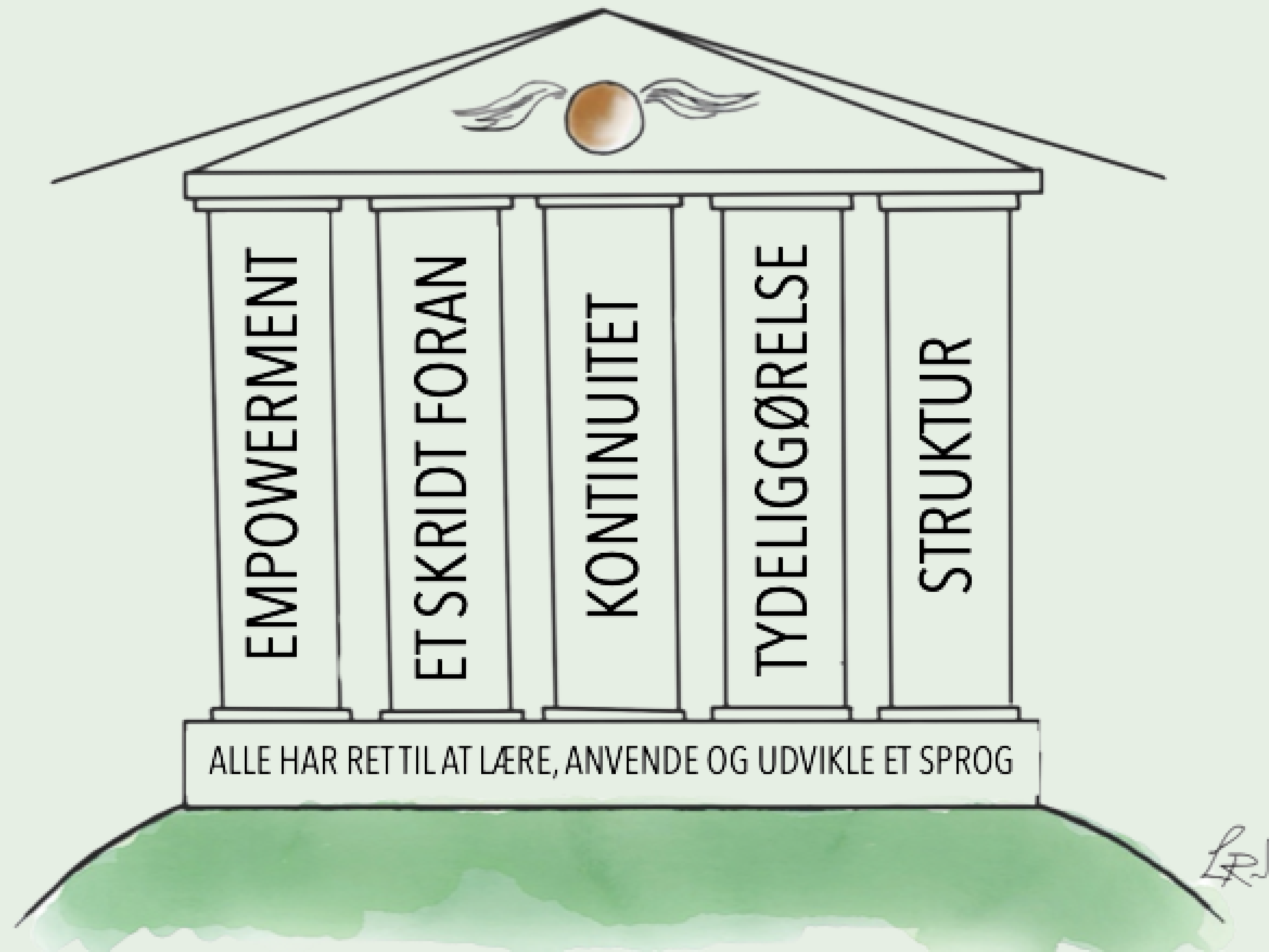

Tal sammen med din sidemakker om ...

Hvordan samarbejder I om
sprogtræning?

De 5 pædagogiske principper

5 pædagogiske principper - Empowerment

Både mål og middel i sprogtræningen
Barnet som regissør i eget liv

Styrke personer i miljøet

så de kan blive gode coaches

så de kan styrke barnet

5 pædagogiske principper - **Et skridt foran**

Et skridt foran

I zonen for nærmeste udvikling

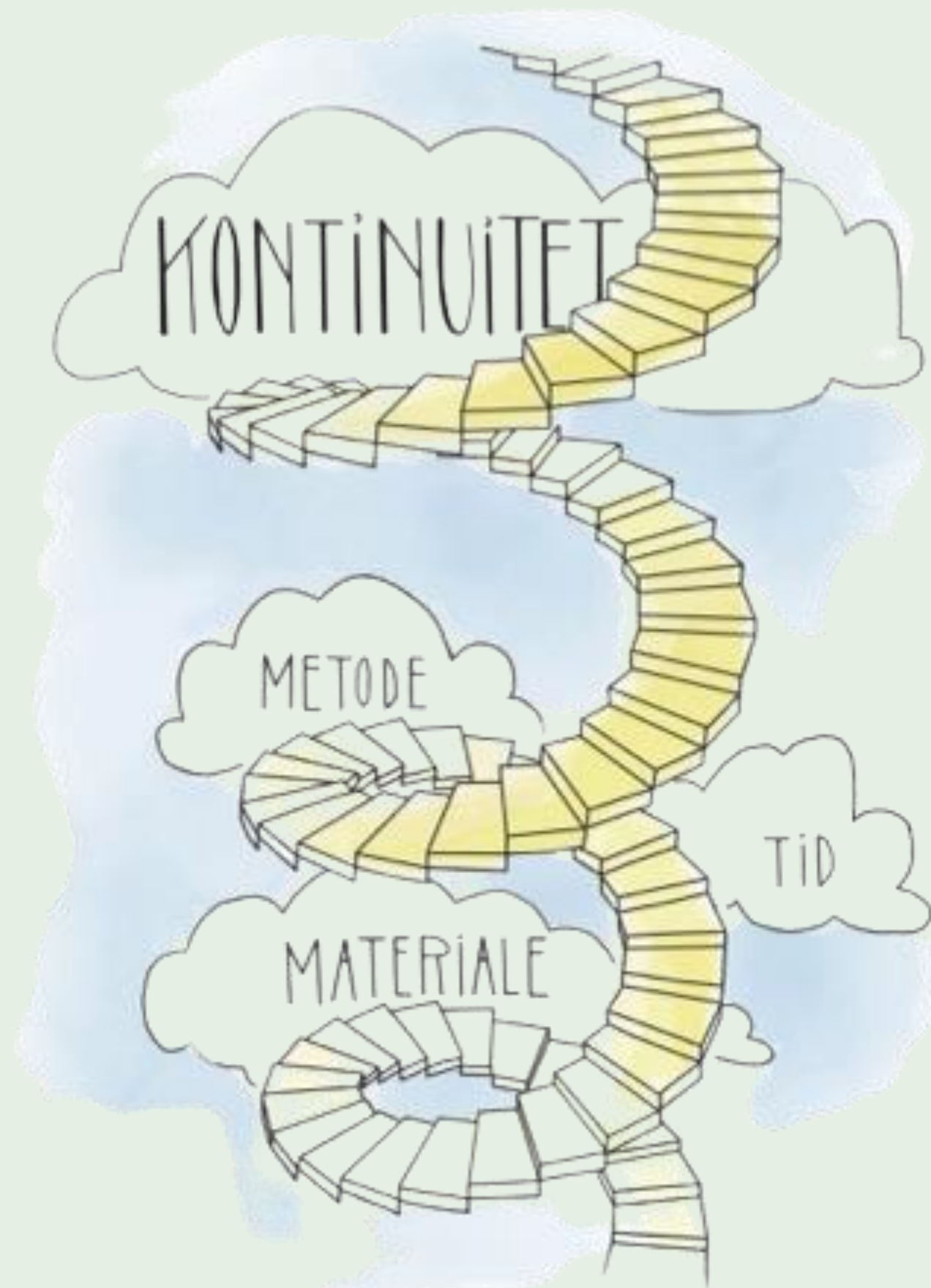
Uden krav om præstation

Kortlægning af de aktuelle kompetencer

Voksne som sproglige rollemodeller

Mediatorer i hverdagen

5 pædagogiske principper - **kontinuitet**

Fortløbende og uden afbrydelser

Det ene er en forberedelse til det næste

Gradvis øgning i sværhedsgrad

Sammenhæng i materialer og metode

Sammenhæng på tværs af forskellige arenaer ved
hjælp af netværket

5 pædagogiske principper - **tydeliggørelse**

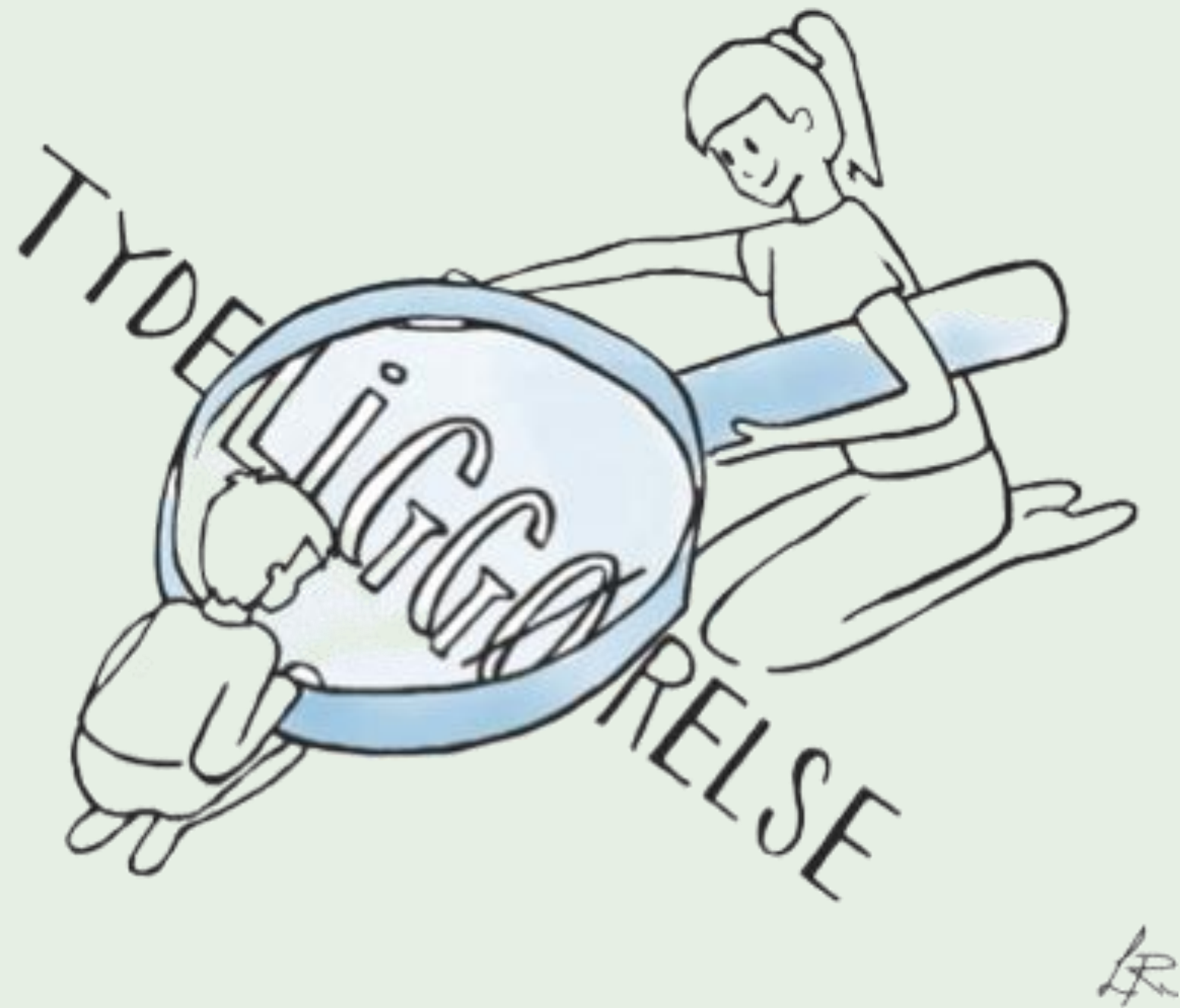
Tydeliggørelse af det abstrakte via

Flere sansekanaler

Fokus - variation

Metodik

Materialer

5 pædagogiske principper - **struktur**

Struktur i:

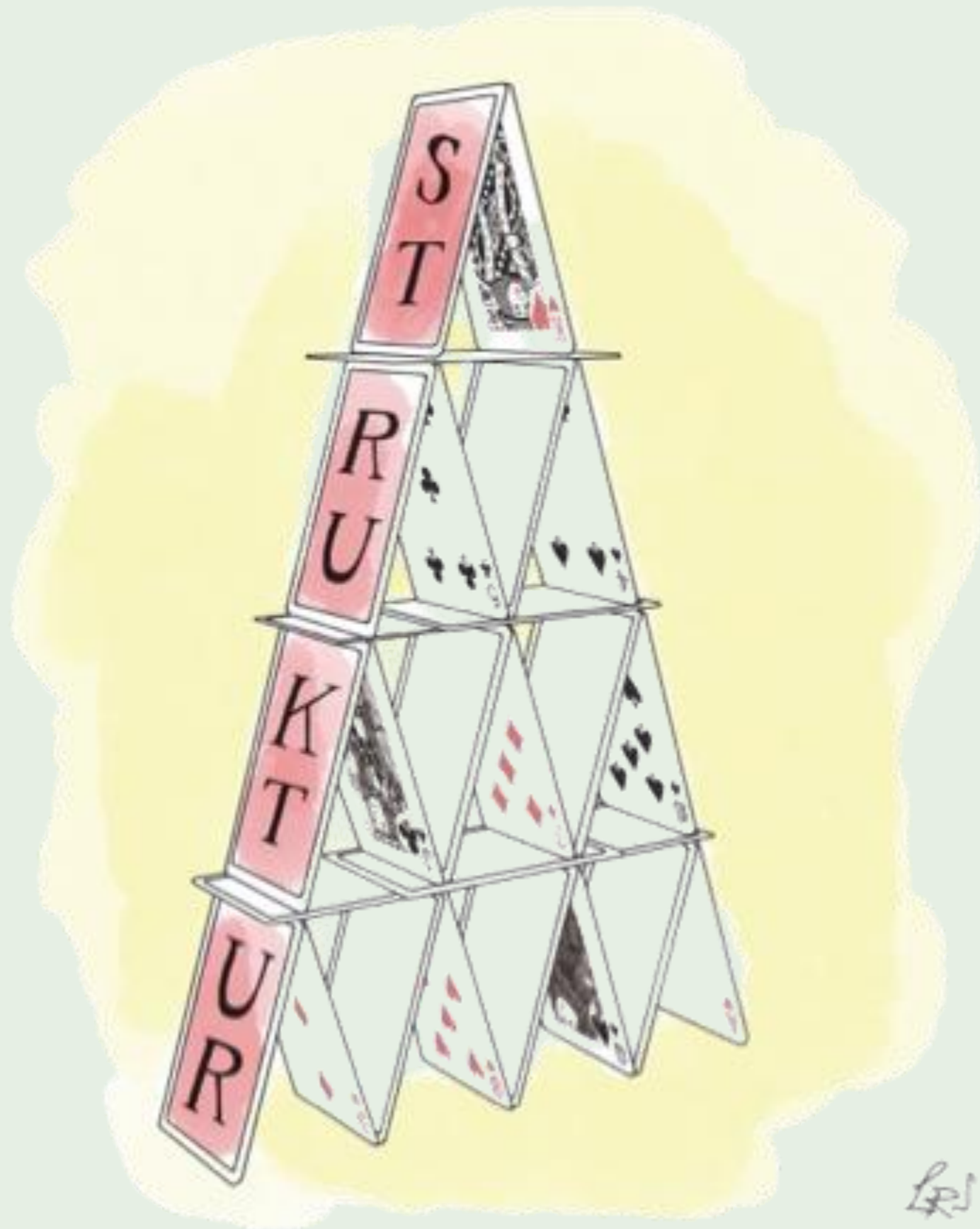
Kortklægning og planlægning

Rammen for indlæringsituationen

Selve sprogtræningen

Helheden bygges op af flere dele.

Når en del ændres, så ændres helheden

Forebygge forhindringer

- Kommunikativt miljø
- Delagtighed
- Fællesskab

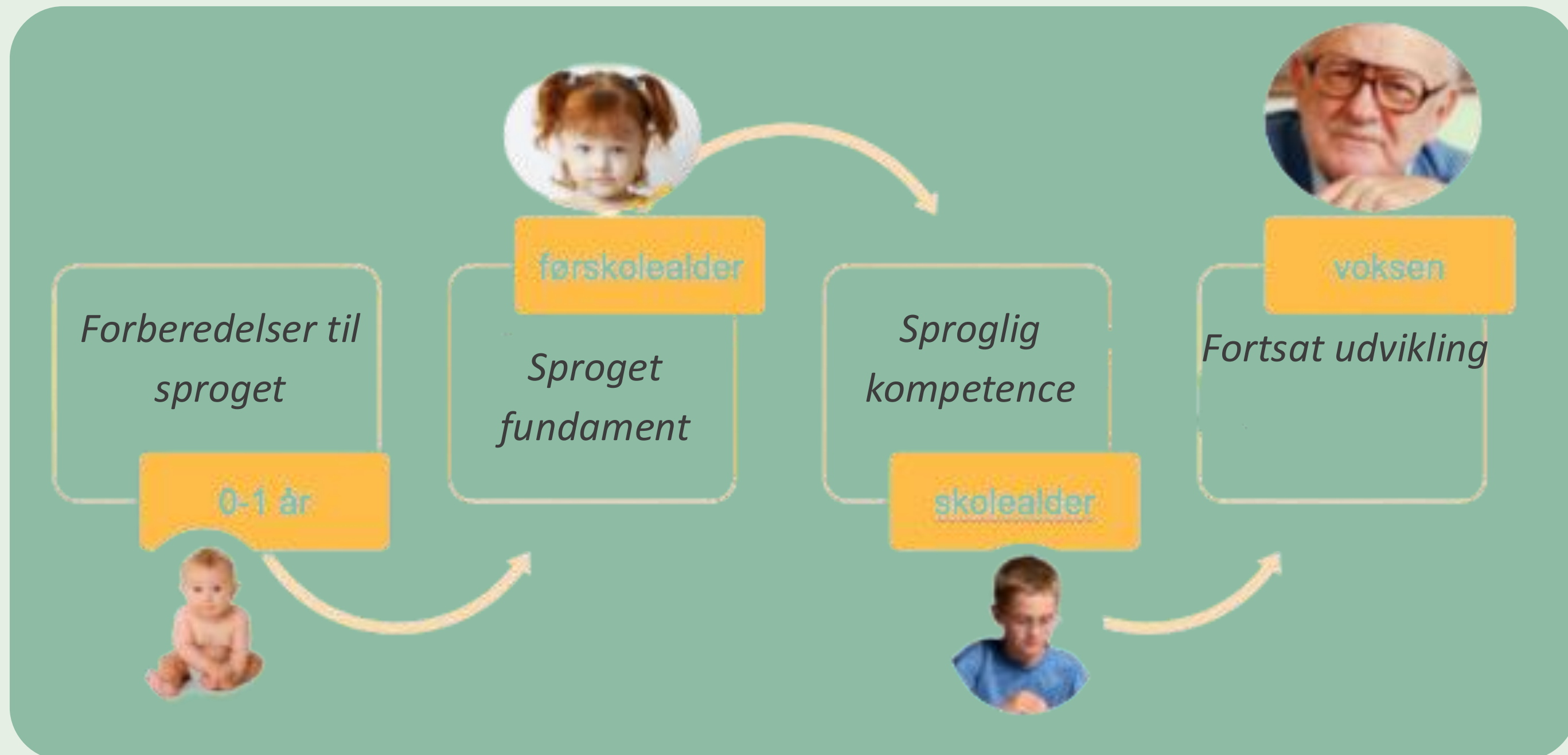
Forhindre negative oplevelser

- Frustration
- Misforståelse
- Magtesløshed
- Identitet

Forberede næste skridt (og næste skridt) i sprogudviklingen

Alt hænger sammen. Det ene er en forberedelse til det næste.

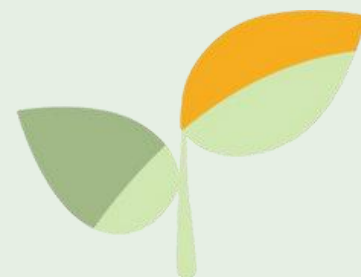
“Din næste stilling er altid den bedste”

- Ergoterapeut Tenna Lygum Sørensen

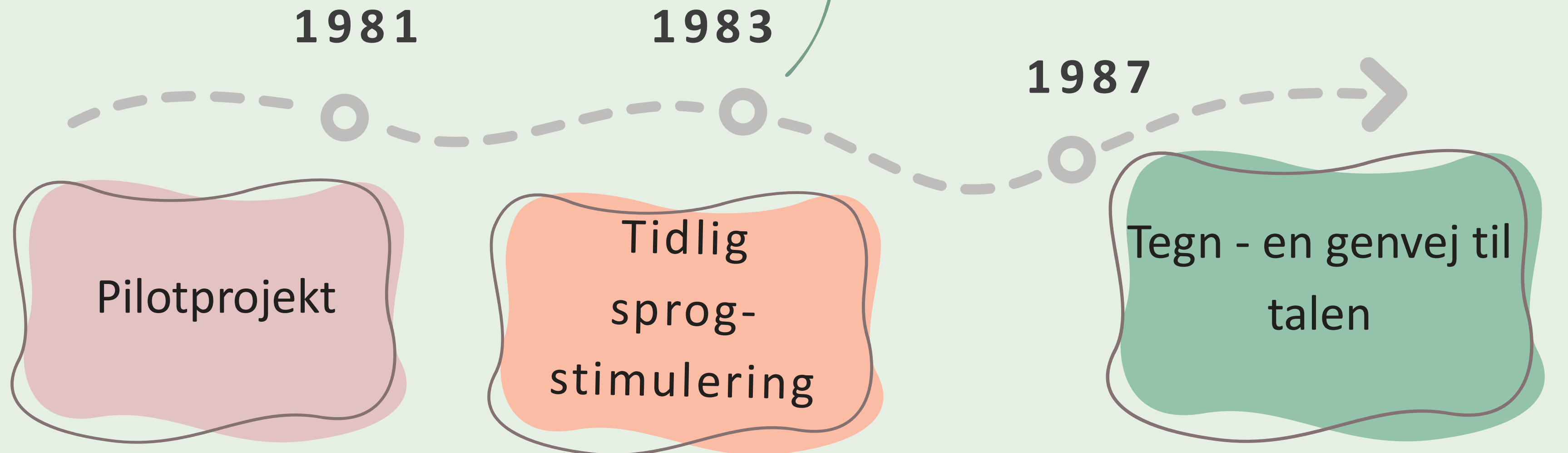

Baggrunden for Early intervention med Karlstadmodellen

Stine Tryk, indehaver af COMUNIK

Forskningsprojekter og studier af Irene Johansson om Early Intervention

Hvilken alder har børnene, når I første gang tilbyder intervention i forhold til sprog og kommunikation?

Tal sammen med din sidemakker om ...

Hvad er Early Intervention for dig?
Giv gerne eksempler..

Hvordan begyndte det?

1981

3 uger - 3 mdr - 7 mdr - 17 mdr

Hjemmebaseret intervention

Håbningsfuld resultat

1983

Forskningsprojekt "Tidlig
sprogstimulering"

11 logopæder -
30 nyfødte børn med
Downs syndrom

Familiefokus
Empowerment
Metodik-materiale

Hvad gjorde vi i projektet - tidlig sprogstimulering?

Kommunikativt miljø

- Vente
- Forvente
- Overtolke
- Bekræfte
- Imitere
- Kropssprog
- Tegn

Forberedelse af sproget

Sansetræning

Tydelige, typiske lege
for at lære om

- virkeligheden
- sig selv

som den typiske
udvikling

Eksempel

se

tage

undersøge

Metodiken

Familien & det sociale netværk

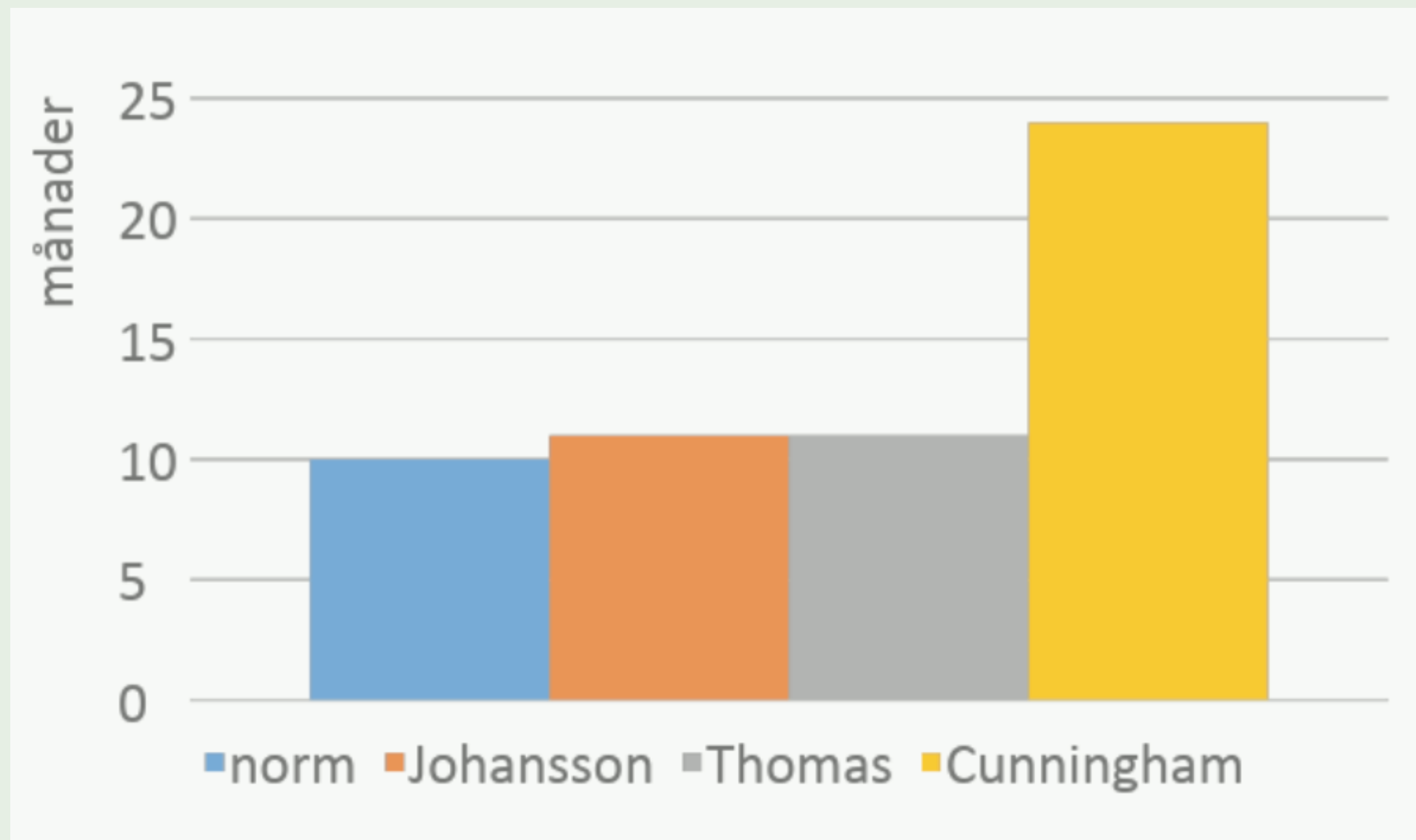
Bevidsthed
Færdigheder
Viden
Tegn som tydeliggørelse
værktøj
Empowerment

Barnet

Målrettet stimulering/træning
Individuel tilpasset
Små skridt progression
Systematik
Kontinuitet - gentagelse
Udfordring - skridtet foran

Evaluering ved børnenes 1 års alder - resultatet viste

Bevidst og hensigtet kommunikation

1987

Tegn - en genvej til talen

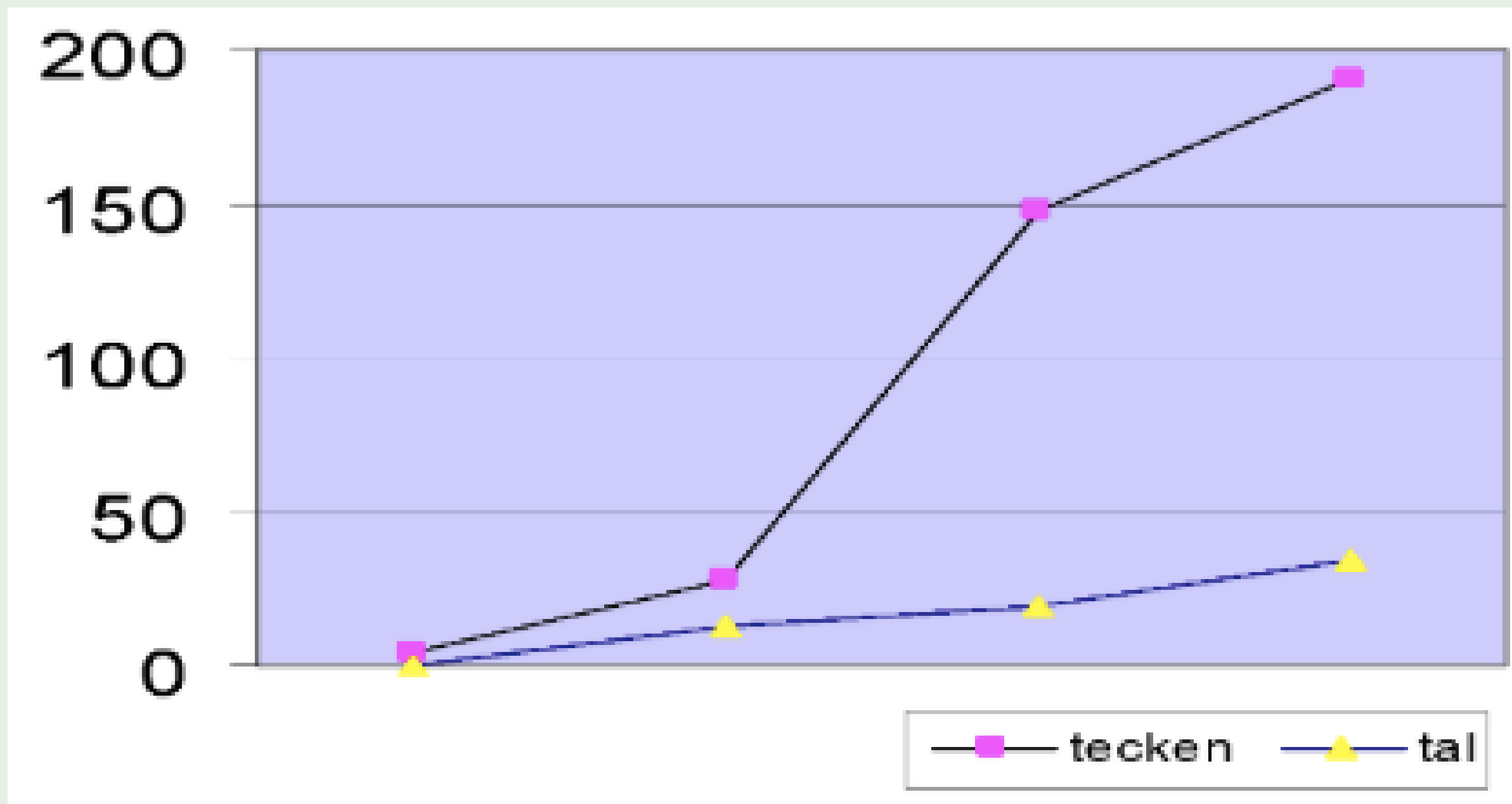
- International lingvistikonference
- 58 børn med DS
- Tegn anvendt i læringssituationer
- Undersøge om der var sammenhæng mellem børns forenkling af tegn og børns forenkling af tale

Tegn - en genvej til kommunikation, sprog og tale

58 børn med Downs syndrom

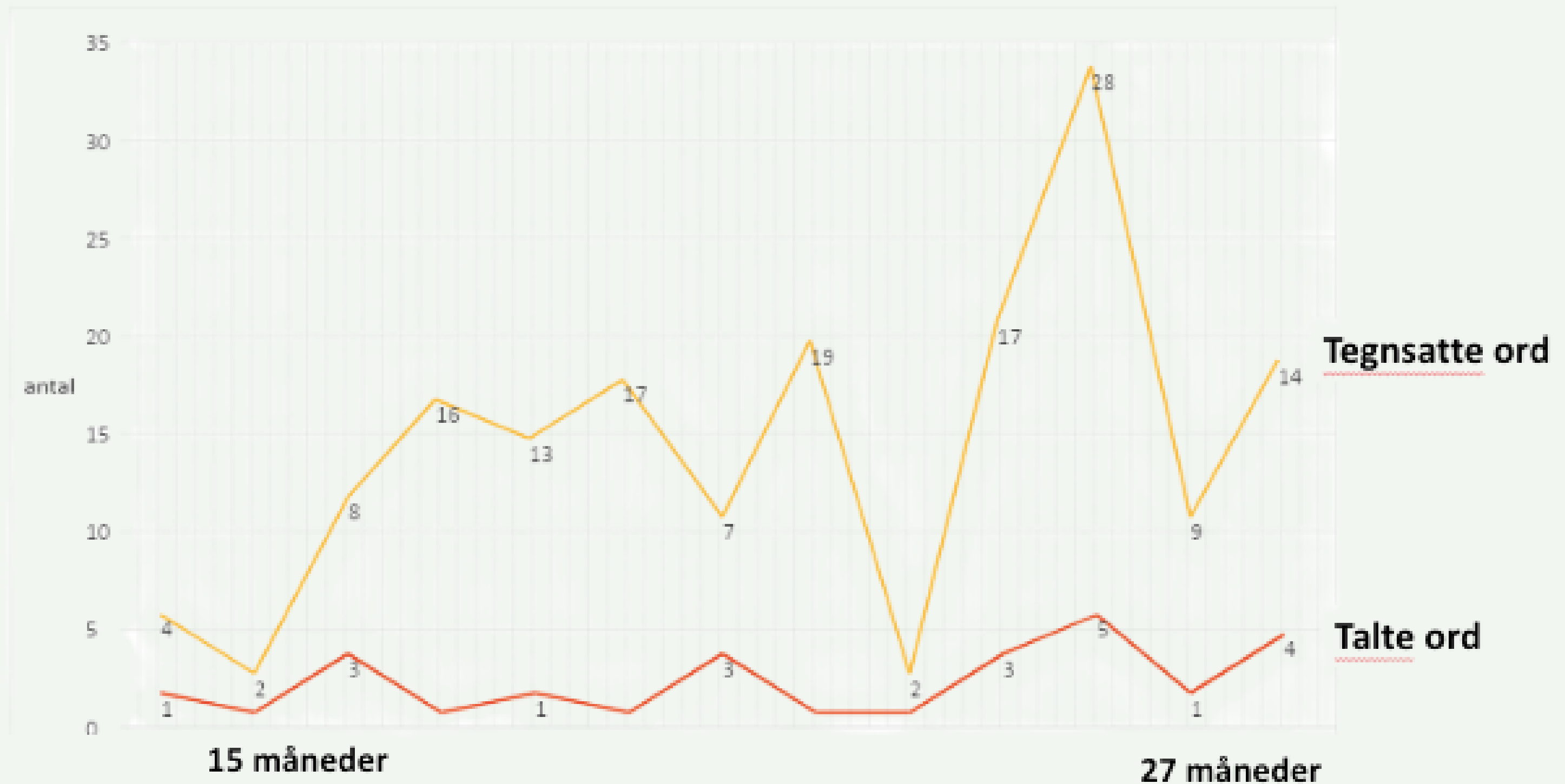
13-27 måneder

antal ord

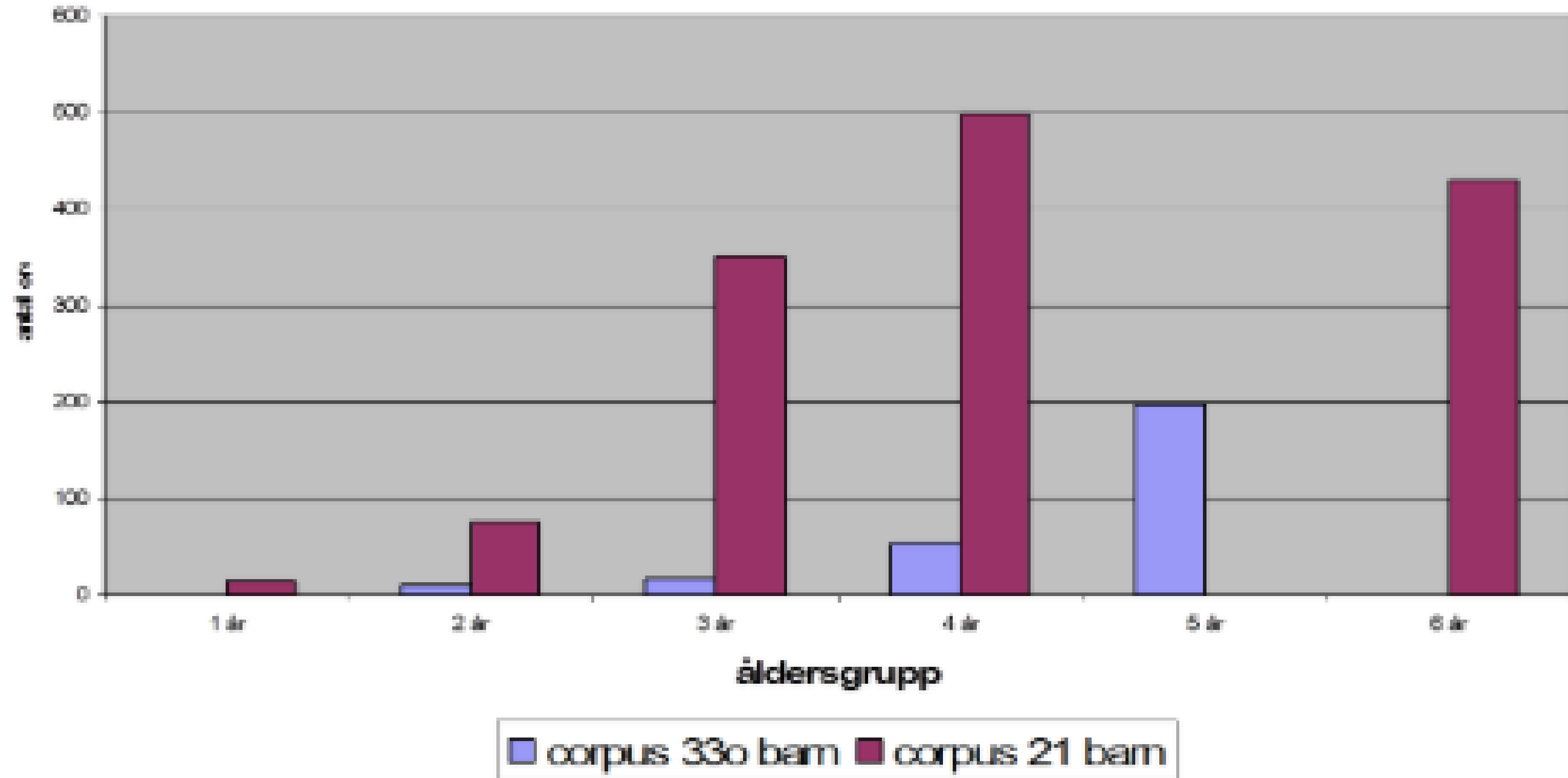

alder

Udvikling - antal nye ord pr. måned hos et barn

Gennemsnitlig ordforråd

Projekterne viste, at tegnene er et vigtigt element, når man skal støtte børn med risiko for forsinket udvikling.

Direkte paralleller mellem måden barnet forenkler sin tale og forenkler sin tegnsætning

Flere kanaler at lære igennem

Tegnsætning udvikles før talen

Metodiken

Familien & det sociale netværk

Bevidsthed

Færdigheder

Viden

Tegn som tydeliggørende
værktøj

Empowerment

Barnet

Målrettet stimulering/træning

Individuel tilpasset

Små skridt progression

Systematik

Kontinuitet - gentagelse

Udfordring - skridtet foran

Hvad viste projektet?

Familiecentrering!!

Tiden

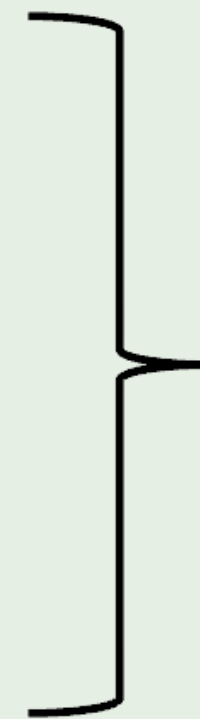
Fælles datid - fremtid

Nærvær

Delt hverdagsliv -
delte erfaringer

Relationer

Langvarige - stabilitet
følelsesmæssig

Barnets ressourcer og
behov forstås og
udnyttes bedst i egne
mikrokulturer

Hvorfor familiecentrering?

Når forældre får mere viden
erobre de frihed

Frihet giver magt til at...

- vælge
- beslutte
- gøre

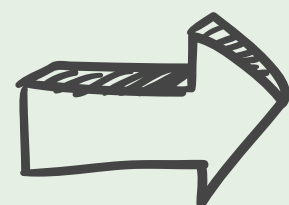
Højre tilfredsstillelse i
familien

Højre effektivitet i
sprogtræningen

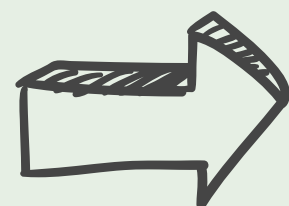
Positiv udvikling hos
børnene

Familien er den vigtigste aktør i barnets liv i et langsigtet perspektiv

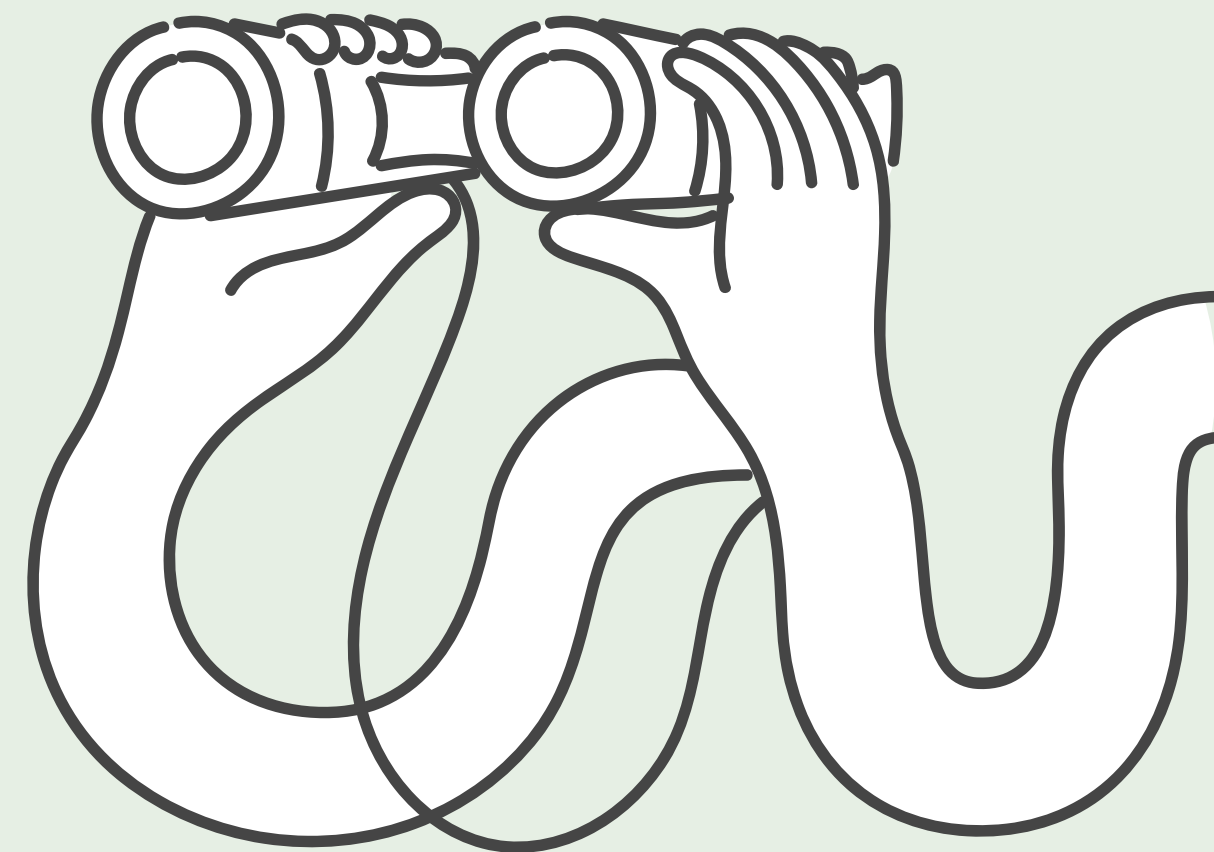
Sprogtræningen skal ..

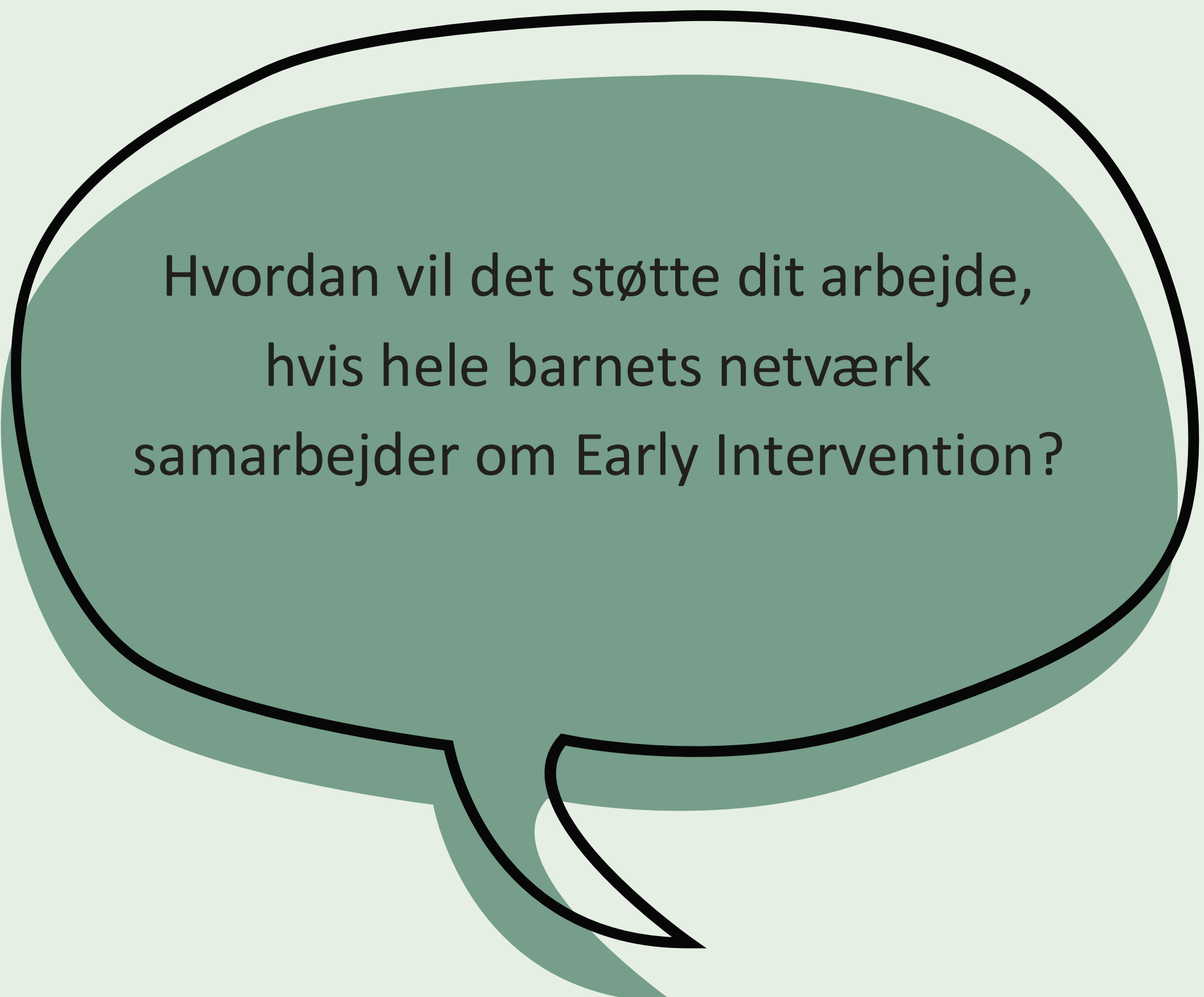
Tage udgangspunkt i individets og
familiens behov

Planlægges og tilpasses så familien får
viden, erfaringer, motivation og energi

Tal sammen med din sidemakker om ...

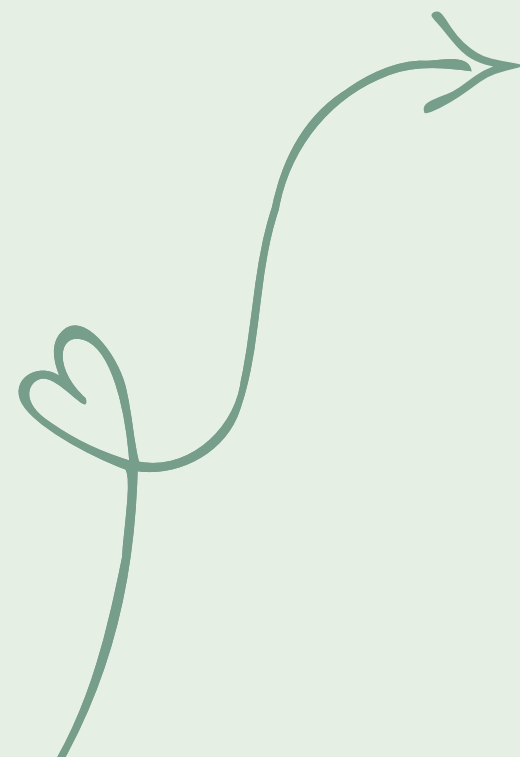

Hvordan vil det støtte dit arbejde,
hvis hele barnets netværk
samarbejder om Early Intervention?

1983

Tidlig tilegnelse af prosodiske og
segmentale signaler hos spædbørn med
Downs syndrom

Før fødslen

Allerede i mors mave lærer babyen at genkende hendes stemme, melodi og rytme. Barnet er indstillet på modersmålets melodi allerede ved fødslen.

I det første leveår lærer barnet først det prosodiske, dernæst det segmentale – med støtte fra prosodien.

Auditiv diskrimination

Barn uden forhindringer i sin sprogudvikling

Ved 4–6 ugers alder:

- diskriminerer barnet sådanne forskelle i tone, længde og styrke, som er vigtige i modersmålet
- genkender barnet forskelle mellem lyde. I begyndelsen alle mulige nuancer, senere rettet mod mønstre i modersmålets prosodi

Projektet viste, at spædbørn med Downs syndrom har auditive perceptionsproblemer

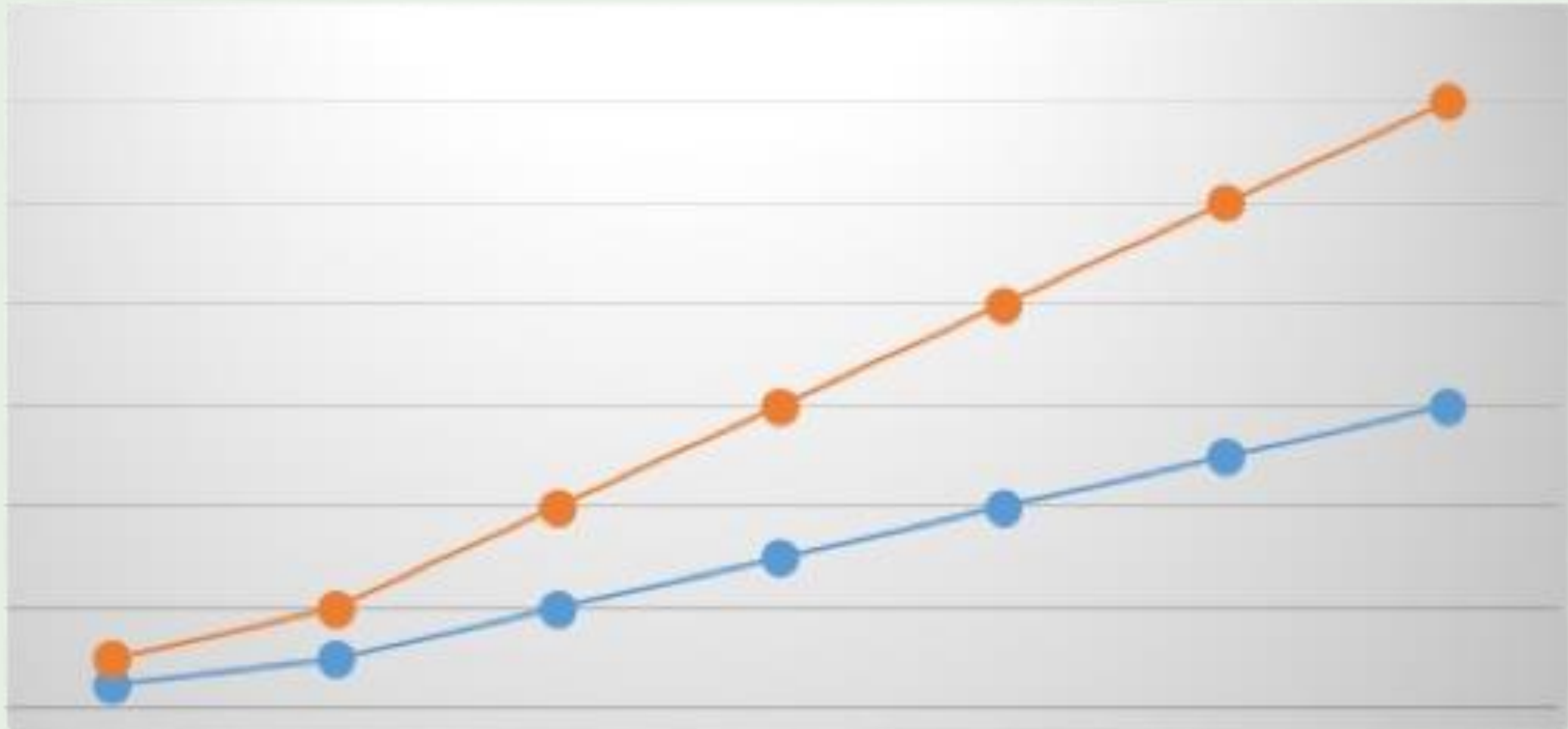

Ved 8 måneders alder markant
forsinket/afvigende
i at

- rette opmærksomhed i lytningen
- høre forskelle mellem talens lyd
- genkende igen talens lyd

Matteuseffekten

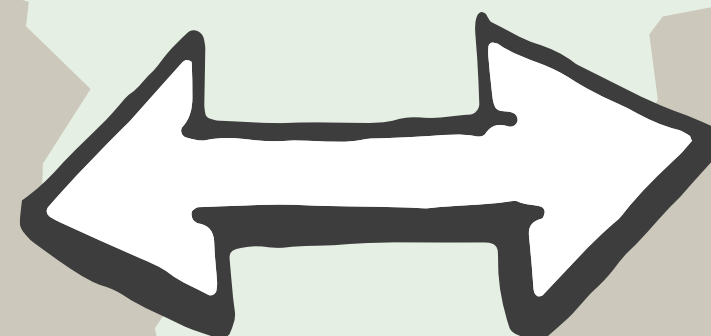
Early intervention er vigtigt - også set i langsigtet perspektiv

Hvornår sprogtræningen igangsættes?

To forskellige tilgange

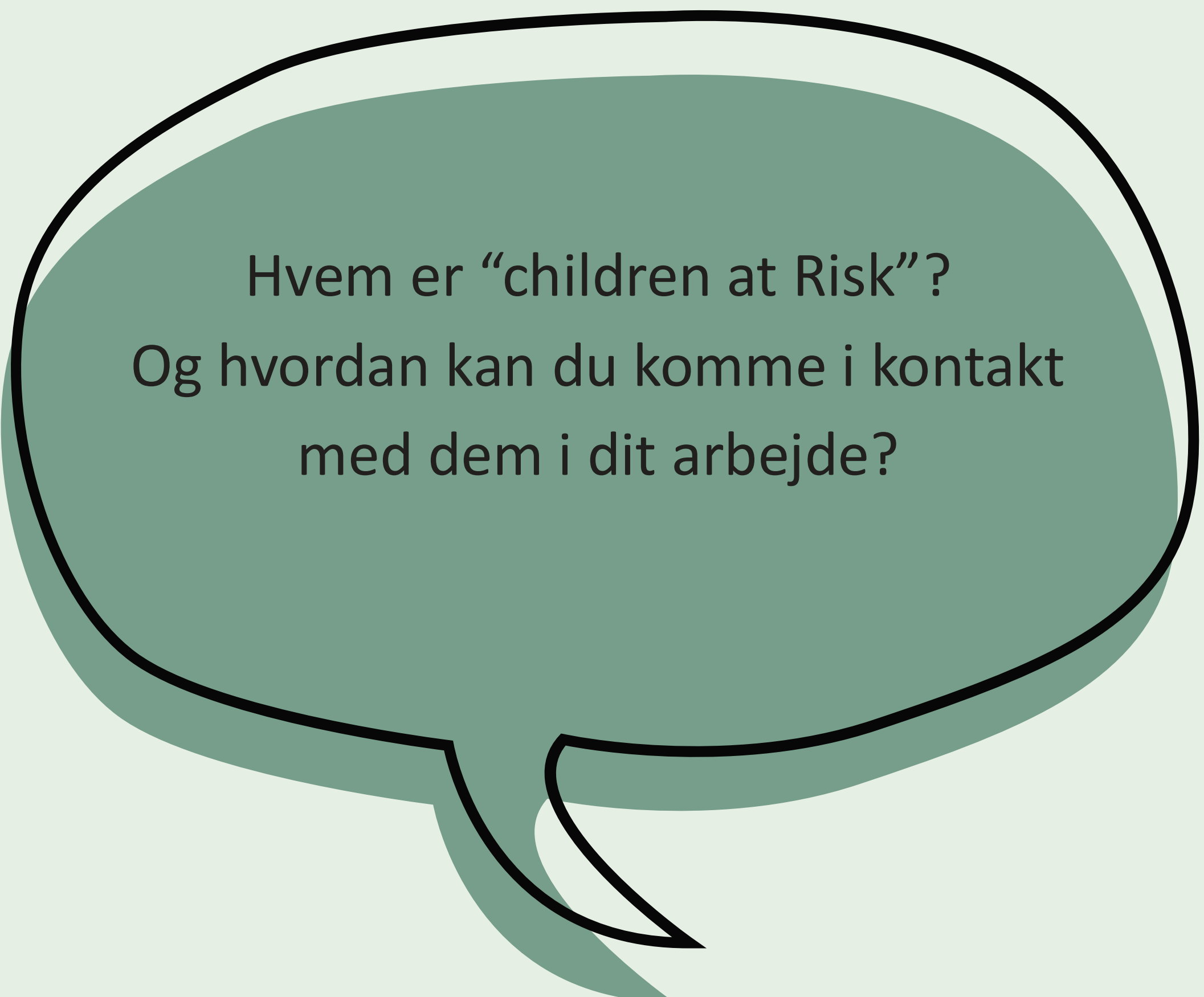
Bevis på at indsatsen
er nødvendig

Igangsætte en indsats INDEN
et problem opstår

children
at Risk

Tal sammen med din sidemakker om ...

Hvem er “children at Risk”?
Og hvordan kan du komme i kontakt
med dem i dit arbejde?

“Children at Risk” har
ikke tid til at vente

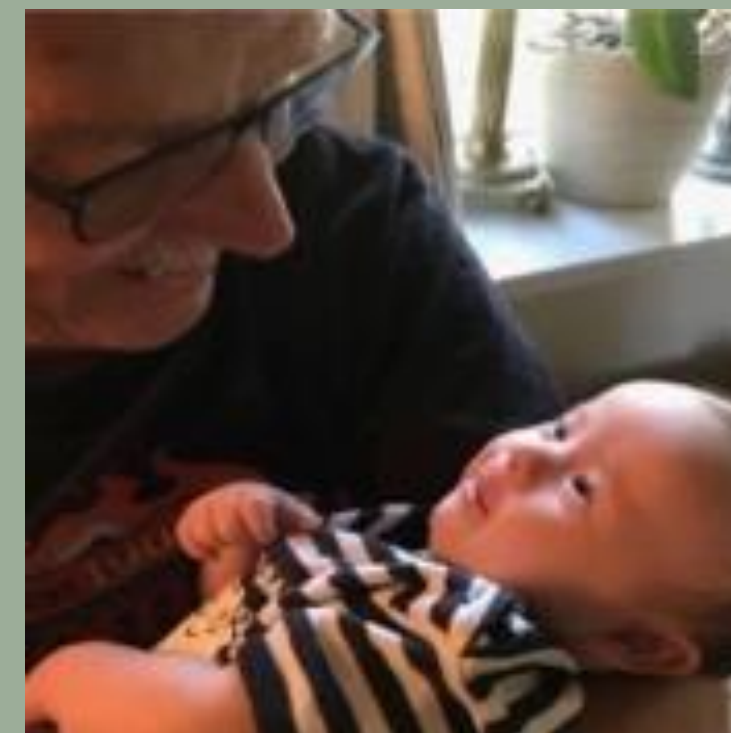
Behov for indsats indenfor disse tre områder

**Kommunikations
værktøj**

**Kommunikations
indhold**

**Kommunikations
anvendelse**

take a
BREAK

• it's •

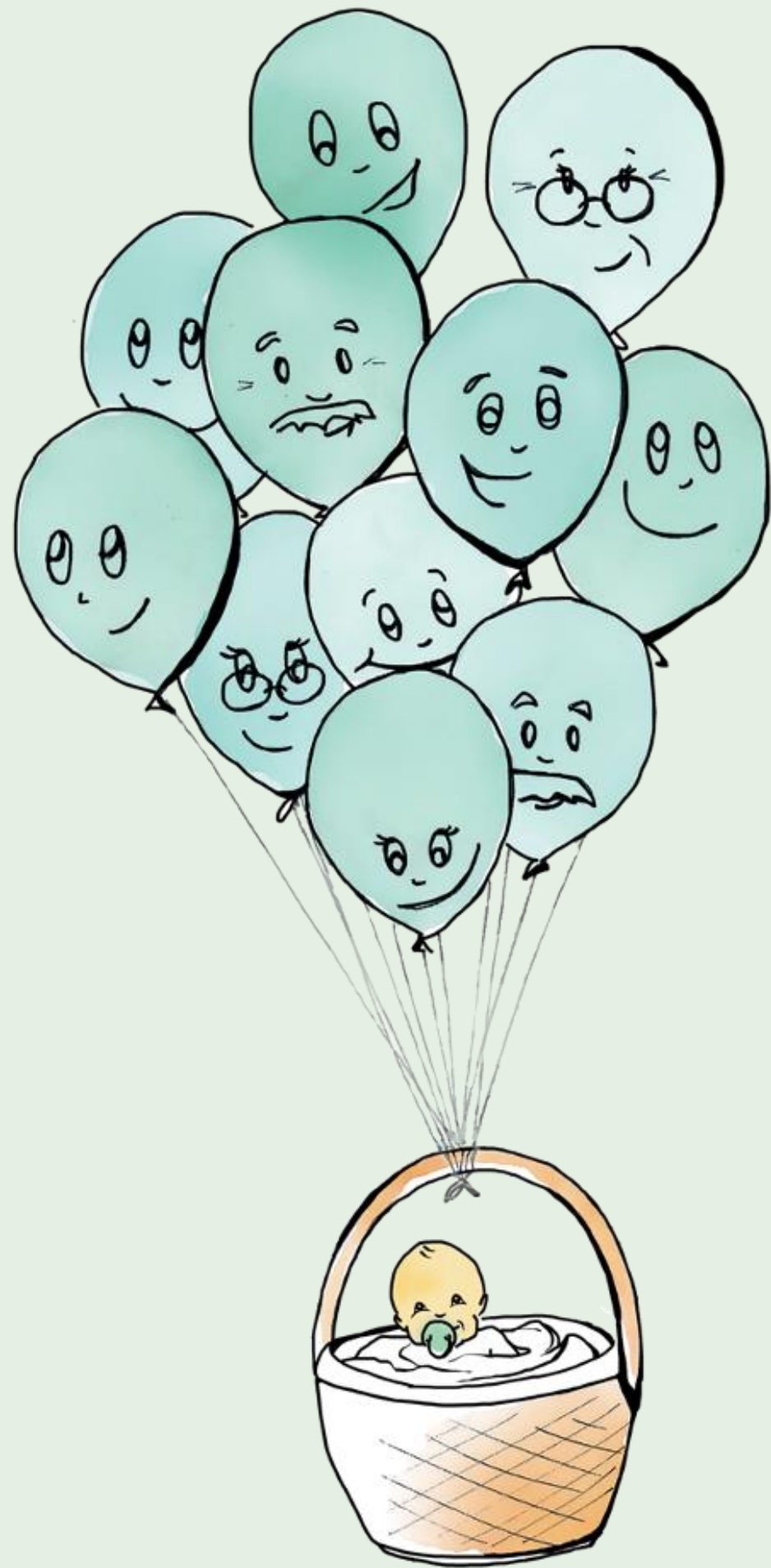
COFFEE

time

Early intervention - Hvordan kan man gøre?

Linda Ravn Sørensen, indehaver af Sprogforalle og @tidtiltegn

Studiecirkel:

På vej mod sproglig kommunikation

- Førsprogligt niveau
- Barnets netværk
- 6 møder
- 4 ugers mellemrum
- fysisk eller online

Studiecirkelens mål

- at inspirere til tidlig indsat kommunikationstræning
- at øge bevidstheden om at alt hænger sammen - at førsproglig udvikling baner vejen for den sproglige udvikling
- at være et forum for udveksling af erfaringer, spørgsmål og ideer

Metodiken

Familien & det sociale netværk

Bevidsthed

Færdigheder

Viden

Tegn som tydeliggørende
værktøj

Empowerment

Barnet

Målrettet stimulering/træning

Individuel tilpasset

Små skridt progression

Systematik

Kontinuitet - gentagelse

Udfordring - skridtet foran

Ubevidst
kommunikation

Bevidst
kommunikation
med hensigt

Sproglig
kommunikation

**At bevidst og med hensigt at kunne påvirke andre
og selv blive påvirket af andres kommunikation.**

Jeg vil have...

*Jeg vil at
du gør...*

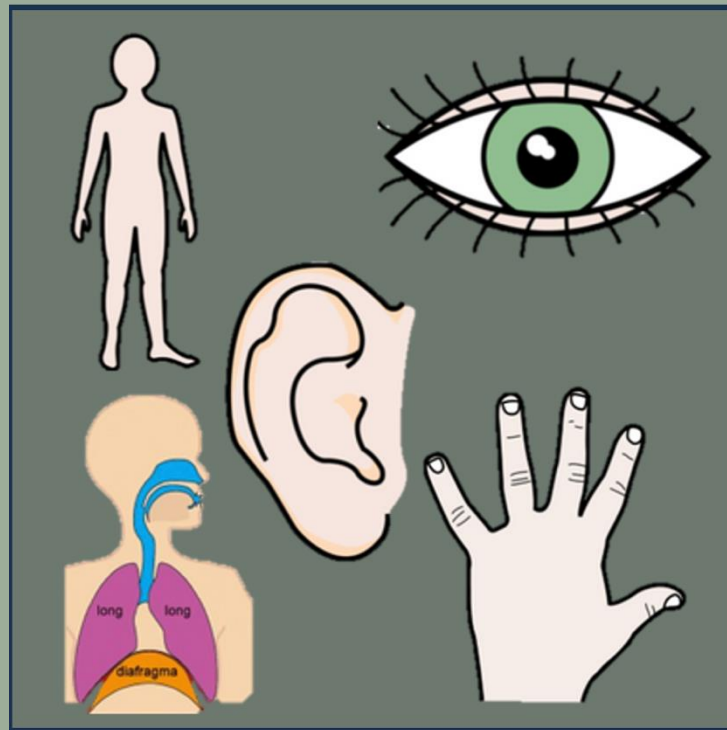

*Jeg vil være sammen
med dig*

Se mig!

3 dimensioner af det langsigtede mål

**Kommunikations
værktøj**

**Kommunikations
indhold**

**Kommunikations
anvendelse**

Mødestruktur

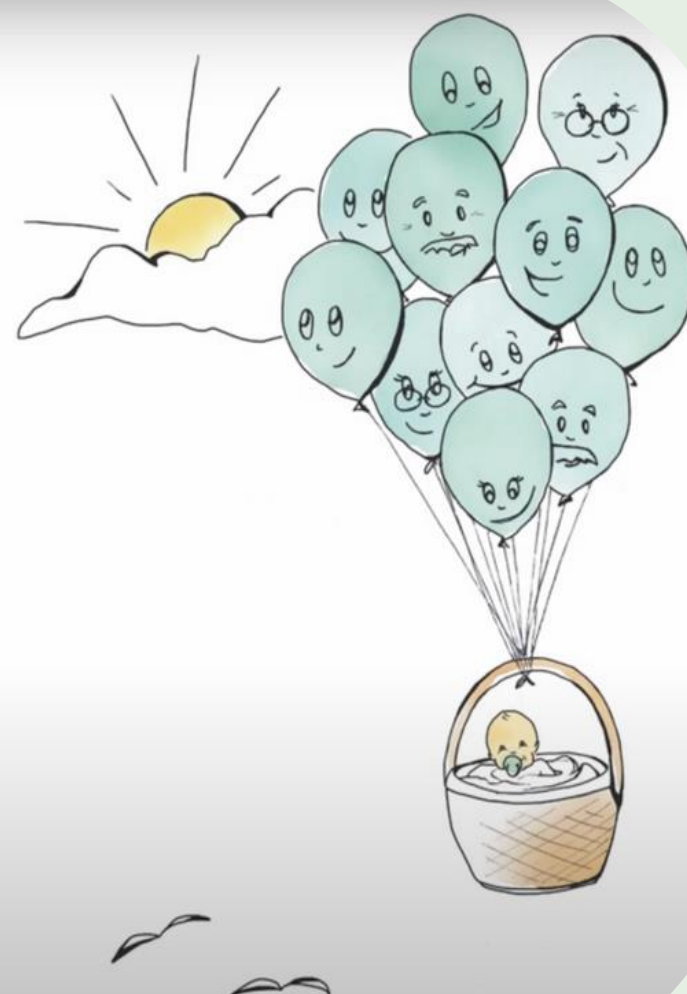
	Indledning	Dagens tema	Hvordan gør man?	Afslutning
1	Præsentation	Introduktion	Diskussion: Familiecentrering Hvordan bygger man et netværk?	Refleksion
2	Opfølgning	Kommunikativt værktøj: kroppen + blikket	Praktisk: Prøve øvelser og tegn	Refleksion
3	Opfølgning	Kommunikativt værktøj: øret + taleorganet	Praktisk: Prøve øvelser og tegn	Refleksion
4	Opfølgning	Kommunikativt værktøj: hånden + armen	Praktisk: Prøve øvelser og tegn	Refleksion
5	Opfølgning	Kommunikationens indhold	Praktisk: Prøve øvelser og tegn	Refleksion
6	Opfølgning	Kommunikationens anvendelse	Praktisk: Prøve øvelser og tegn	Refleksion

Se mere om studiecirkelns indhold på:

<https://www.youtube.com/watch?v=d5KRBHCay5M&t=1s>

Early Intervention

Studiecirkel
På väg mot språklig kommunikation

Karlstadmodellen IAKM

Early Intervention med Karlstadmodellen
Exempler på Tidlig indsats

Kommunikationens indhold

Typiske lege - Systimatiserede

- Se - tage - smage leg
- Ta' og giv leg
- kaste på gulvet leg
- Gemmeleg
- Trække til sig leg
- Tage op af pose leg
- Ligesom leg
- Ligge ned i posen leg

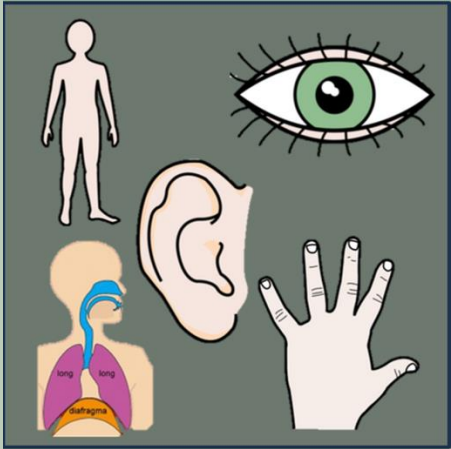

Kommunikationens anvendelse

Turtagningslege - systimatiserede

- Spejling - omvendt spejling
- Turtagningsmassage - rytme
- lytteremser
- ta' leg
- giv-leg
- Ta-og-giv leg; successivt mere kompleks
- gemmeleg; successivt mere kompleks
- remser
- imitation; med hjælp (bevægelse, tegn, lyd)

Periodeplan - førsproglig kommunikation	mål	øvelse	evaluering
Kommunikationens værktøj krop/ hud Øje Øre hånd/arm			
Kommunikationens indhold Struktur/ mønster Egenskaber Ting Rum Relationer/sammenhæng			
Kommunikaitonens anvendelse Imitation Turtagning Kommunikative handlinger			

Mål for de voksne...

At blive gode
sproglige rollemodeller
for barnet

Gode sproglige rollemodeller som:

- Tilpasser tempoet
- Afventer barnets svar
- Viser positiv forventning
- Er opmærksom på barnets signaler
- Overtolker barnets signaler
- Svarer “som om”...
- Følger barnets opmærksomhed
- Styrer barnets opmærksomhed
- Skaber et udviklende tegnmiljø

Hvorfor early intervention?

"Vi lærte at invitere og tage imod, når barnet gjorde tegn til at ville lege eller gentage. Det var god læring, som nu er en hel naturlig del af mit samvær med NN. Hun er dejlig ukompliceret at lege med, hun invitere og vi leger."

Sådan kan en sprogrejse begynde

Det har været svært at blive mormor til en med Downs. Man står jo helt på bar bund og viste ingenting om det, og man vil jo så gerne hjælpe forældrene som selv havde det svært i starten. Mit barnebarn er så dejlig en pige, hun er så glad og lærer hele tiden, Så tusind tak for dit kursus som gav lidt ro indeni.

IAKM

www.karlstadmodellen.se

YouTube: Karlstadmodellen iakm

Sprogforalle

Tidtiltegn

Språkom

COMUNIK

Karlstadmenow

*Tak for jeres tid.
Find os på
udstillingen*

